

ומאי ראי' הוא דאע"ג דקדושה שני' לא בטלה מ"מ י"ל דתרומה דרבנן מטעם דלא הי' ביאת כולכם וגם בזמן הבית הי' דרבנן ולפי הנ"ל ניחא שפיר דאע"ג דמן התורה לא הי' עליהם חיוב תרומה מ"מ אחר שקיבלו הוא כדאורייתא דהא גם תרומה כתיב בפסוק בנחמי' שקיבלו עליהם בשבועה ואין מקום לומר דיהי' בזה"ז דרבנן לגמרי רק אם נאמר דקדושת עזרא ג"כ בטלה וע"ז מביא ראי' דאמר שלישית אין להם דלא בטלה א"כ חיובם השתא נמשך מתקנת עזרא ויש לו כל חומר דאורייתא ומביא ראי' שפיר דגם בחזה ושוק מאכיל ור"ל דמחלק אליבא דר' יוסי בין תרומה לחזה ושוק הוא משום דסבירא ליה דר"י סבר דקדושה שני' בטלה:

[ו] ועיין עוד בפרק רביעי מה' תרומות שהאריך המל"מ להוכיח דאע"ג דהרמב"ם פוסק דתרומה בזה"ז דרבנן מ"מ בכל ספיקות ידי' פוסק גם הרמב"ם לחומרא. ולכאורה הא גופא טעמא בעי למה נשתנה תרומה מכל איסורי דרבנן ובזה ניחא דכיון דהרמב"ם פוסק דקדושה שני' לא בטלה וגם פוסק בימי עזרא הי' דרבנן משו"ה ספיקו להחמיר:

ז

[א] עוד זאת דע כי לא כל תקנות דרבנן דומים ויש בהם חילוקים. א' יש מהם מה שאסרו חכמים או מה שתיקנו בדבר שבעצמו של זה הדבר אין בו איסור דאורייתא ורק משום סייג לגדר שלא יפגעו בדאורייתא וכדומה ובזה הוא דאמרו ספק דרבנן להקל, אמנם מה שהדבר בעצמו הוא מצוה דאורייתא והמקיימה עושה אותה מצוה ממש אשר התורה ציותה עליו ורק מצד אחר אינו מחויב בה בזה"ז וכמו איסור שביעית אם נאמר דלא בטלה הקדושה גם עתה וא"כ הרי המקיימה עושה הוא מצוה דאורייתא דרצון התורה"ק דהארץ הקדושה תשבות בשביעית ורק אין החיוב בה עתה משום דאין היובל נוהג ורבנן תיקנו שיתחייבו בה עתה אבל עצם העשיה בשמירת שביעית הוא מצד עצמה מצוה דאורייתא הוא חמור יותר משארי דרבנן והמקיימה שכרו גדול, ואם הפסוק אמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי וחוקותי ותורותי ואמרו חז"ל שקיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה והכתוב משבחו על זה, א"כ ק"ו השתא שכבר ניתנה התורה וכבר נתחייבו בה ושמרו

שביעית ורק לשעה נפטרו מחיובה ולמחר יבנה בהמ"ק בב"א ובודאי דלא גרע השתא מקודם מתן תורה ובודאי רצון התורה"ק שישמרו אותה ישראל אע"ג דחיובא ליכא, ועל כגון זה בא ג"כ חיוב מדברי קבלה על ידי הנביאים וכמו שאמר הכתוב בירמי' ל"א הציבי לך ציונים שימי לך תמרורים שימי לך למסילה ברך הלכת שמזהיר הנביא דגם במצות שאינו נוהג בזמן הגלות עכ"ז תזהרו בהם ותציב לך ציונים להדריך אשר כבר הלכת בו מקודם בזמן הבית פי' שכבר היית חייב בהם ושמרת אותם, וקרוב הדבר שהיא מצוה דאורייתא וכמו דאיתא בפרשת עקב השמרו לכם פן יפתה לבבכם כו' ועבדתם כו' ועצר כו' ושמרתם את דברי כו' וקשרתם וכתבתם וכתב שם רש"י דברי הספרי וז"ל אף לאחר שתגלו תהיו מציונים במצות עשו תפילין קבעו מזוזה כדי שלא יהי' לכם חדשים כשתחזרו וכן הוא אומר הציבי לך ציונים עכ"ל הספרי הרי שמן התורה הוזהרו לעשות כן, ובזה ניחא הא דקרי לשביעית דאורייתא ומשו"ה ג"כ החמיר ר' יוחנן בספיקא דדינא ופסק דגם בשטר שיש בו אחריות נכסים משמט, וסברא זו שייך רק להטעם משום שאין יוכל אבל להאומרים דקדושה שני' בטלה לא שייך זה דהרי כששומר שביעית בזה"ז אינו עושה מצוה דאורייתא בעצם דהמצוה דהארץ הקדושה תשבות בשביעית ועתה אם נאמר דבטלה הקדושה הרי הוא כעושה ולובש ציצית בלא בגד של ארבע כנפות שאין עושה מצוה דאורייתא ולדידהו הוי' שביעית בזה"ז כשארי דברים שתיקנו רבנן משום גדר וסייג:

[ב] ואנב אכתוב ביאור הסיפרי, הכתוב אומר השמרו לכם פן יפתה לבבכם כו' ושמרתם את דברי כו' וקשרתם כו' וז"ל הסיפרי הובא ברש"י אף לאחר שתגלו היו מציונים במצות הניחו תפילין עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו וכן הוא אומר בירמי' [קפיטיל ל"א] הציבי לך ציונים ומפורסם בפי העולם לומר דבסיפרי הי' כתוב ראשי תיבות והי' כתוב הפרושו תו"מ והכוונה תרומות ומעשרות ובטעות נדפס תפילין ומזוזות, וזה קשה דהרי הסיפרי קאי לדרוש הפסוק דכתיב ואבדתם מהרה מעל הארץ כו' ושמרתם את דברי אלה על לבבכם וקשרתם וזהו דדרש דגם אח"כ הניחו תפילין אבל תרומה ומעשר לא נזכר כאן כלל, ושמעתי רבים מתפללים בראותם דברי הסיפרי הללו דנראה לפום רהיטא דמצות תפילין עתה אינו רק לזכר בעלמא ואינה מצות עשה מדאורייתא והרי היא חובת הגוף ואינה תלוי' בארץ ונוהגת גם בחו"ל, וזה אינו דהרי הסיפרי דרש כן מפסוק